

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku B. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 marca 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
na rzecz B. G. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 10 października 2012 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 31 lipca 2012 r., przyznając B. G. prawo do emerytury od dnia 9 czerwca 2012 r. Sąd Apelacyjny uwzględnił w stażu pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach okres zasadniczej służby wojskowej, ustaliwszy, że wykazany został okres 15 lat pracy w tych warunkach.

Skarga kasacyjna organu rentowego, obejmująca wyrok Sądu drugiej instancji w całości, zawierająca wniosek o jego uchylenie w całości i przekazanie

sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie uchylenie wyroków sądów obydwu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, została oparta na podstawie naruszenia art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów przepisów ujętych w podstawie skargi. Zdaniem skarżącego, Sąd Apelacyjny pominął prezentowane w apelacji stanowisko prawne organu rentowego oparte na literalnej ich wykładni. Wobec skutków społecznych i finansowych wyroku Sądu Apelacyjnego, mającego znaczenie dla wielu innych spraw, skarga jest - w ocenie skarżącego - oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni, przy czym powołał się tylko na własne wątpliwości dotyczące wykładni przepisów wskazanych w skardze kasacyjnej. Ten sposób uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie zawiera argumentacji przekonującej Sąd Najwyższy, że występuje wykraczająca poza interes skarżącego potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej. Uzasadnienie wniosku nie zawiera jakiegokolwiek jurystycznej analizy postawionych problemów, wariantów ich rozwiązania oraz analizy interesu publicznego w wyborze konkretnego ich rozstrzygnięcia. Skarżący nie powołał się ani na kontrowersje, ani na rozbieżność ocen w pojmowaniu wskazanych przepisów; nie przedstawił wątpliwości, jakie rodzi jego treść ani nie wyjaśnił ich znaczenia nie tylko w jego sprawie, lecz dla rozwoju doktryny lub

praktyki sądowej. Wyraził tylko niezgodę na sposób rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Apelacyjny.

W judykaturze tymczasem jednolicie przyjmuje się, że warunki emerytalne dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 i art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Regulowane są więc w rozporządzeniu Rady Ministrów z 8 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43) i wcześniejszych, stosownie do czasu, w którym był realizowany stan faktyczny pociągający za sobą dany skutek prawny. Uprawnienia tych osób zależą zawsze od regulacji z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązujących przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tak samo jak przyporządkowanie rodzajów prac lub stanowisk w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do okresów z tytułu których przysługuje emerytura na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych następuje na podstawie przepisów dotychczasowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r., I UK 399/11 (niepubl.)).

Sąd Najwyższy zwrócił na to uwagę w wyroku z dnia 9 marca 2010 r., I UK 333/09 (niepubl.), wyrażając pogląd, że przy kwalifikacji okresu zasadniczej służby wojskowej jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach należy stosować regulacje prawne obowiązujące w okresie odbywania tej służby. Zaliczył do nich art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL (Dz.U. Nr 44, poz. 220) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin. Przepisy te – w powiązaniu z § 19 Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowiącym, że przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach uwzględnia się również okresy takiej pracy, wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, oraz że prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r.

w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 13, poz. 86 ze zm.), uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach – stanowią, według utrwalonego już poglądu Sądu Najwyższego, podstawę wliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej do uprawnień wynikających z systemu zabezpieczenia społecznego, w tym do uprawnień emerytalnych przewidzianych w art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pogląd ten prezentowany był w kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego (z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 108 i z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 219/09, niepubl.).

W kolejnych orzeczeniach Sąd Najwyższy prezentował jednolitą wykładnię przepisów ujętych w podstawie skargi kasacyjnej, według której okres służby wojskowej nie jest zaliczany do okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych bez dodatkowych warunków. Warunki wliczenia zasadniczej służby wojskowej do zatrudnienia w szczególnych warunkach (ówcześnie I kategorii zatrudnienia) zostały określone w art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz w § 3 (§ 5 w brzmieniu rozporządzenia zmienionym od dnia 4 kwietnia 1975 r., Dz. U. 1975 Nr 10, poz. 61) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin. Przepisy te, na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się – z zachowaniem ciągłości pracy – do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., II UK 215/09 OSNP 2011 nr 15-16, poz. 219, z dnia 9 marca 2010 r., I UK 333/09, niepubl., z dnia 24 maja 2012 r., II UK 265/11, niepubl., z dnia 2 sierpnia 2012 r., II UK 16/12, niepubl.).

Ostatecznie jakiegokolwiek wątpliwości usunięto w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, (niepubl.)

prezentującej pogląd, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Powoływanie się zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na istnienie „nadal” poważnych wątpliwości jest bezzasadne.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c.) i zasądził na rzecz ubezpieczonego zwrot kosztów postępowania kasacyjnego (art. 98 k.p.c.).